

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

مذہب شیعہ

چرا مذہب

جعفری

نامیدہ شد؟

محمد باغستانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مذهب شیعه چرا مذهب جعفری نامیده شد؟

نویسنده:

محمد باغستانی

ناشر چاپی:

موسسه فرهنگی تبیان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۶	..... مذهب شیعه چرا مذهب جعفری نامیده شد؟
۶	..... مشخصات کتاب
۶	..... مذهب جعفری
۱۰	..... پاورقی
۱۱	..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

مذهب شیعه چرا مذهب جعفری نامیده شد؟

مشخصات کتاب

عنوان: مذهب شیعه چرا مذهب جعفری نامیده شد؟

پدید آورندگان: محمد باغستانی (پدید آور)

امام ششم جعفر بن محمد (ع) (توصیف گر)

نوع: متن

جنس: مقاله

الکترونیکی

زبان: فارسی

صاحب محتوا: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان

توصیفگر:

فقه شیعه

شیعه جعفری

تشیع

عصر امام صادق (ع)

وضعیت نشر: قم: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۸۷

ویرایش: -

خلاصه:

مخاطب:

یادداشت: ،ملزومات سیستم: ویندوز ۹۸+؛ با پشتیبانی متون عربی؛ +IE۶ شیوه دسترسی: شبکه جهانی وبعنوان از روی صفحه

نمایش عنوان داده های الکترونیکی منشأ مقاله: نشریه فرهنگ کوثر، شماره ۴۰، تیر ۱۳۷۹، صص ۲۷ - ۳۰

شناسه: [oai:tebyan.net/18888](http://oai.tebyan.net/18888)

تاریخ ایجاد رکورد: ۱۳۸۸/۸/۲

تاریخ تغییر رکورد: -

تاریخ ثبت: ۱۳۸۹/۶/۳۰

قیمت شیء دیجیتال: رایگان

مذهب جعفری

هیچ تاکنون به این نکته اندیشیده‌اید که چرا ما شیعیان را پیروان مذهب جعفری می خوانند؟ در میان امامان دوازده گانه شیعه چرا مذهب ما به ایشان انتساب یافته است؟ با توجه به این که امام جعفر صادق(ع) ششمین امام شیعه هستند مگر پیش از ایشان وضعیت شیعه چگونه بوده و به عبارت دیگر چرا مذهب شیعه علوی یا حسنی یا حسینی یا سجادی و یا باقری نامیده نشده است؟ آنچه در پی می آید توضیحی است بر راز این نام گذاری. عرصه تنوری‌ها و دیدگاههای علمی و فرهنگی در میان دانشمندان و فرهیختگان

همواره عرصه ابقای بهترین اندیشه‌ها بوده است. هر نظریه‌ای آن هنگام توانسته جایگزین نظریه پیشین شود که محتوایی بهتر از آن را به بشریت هدیه کرده باشد والا مورد استقبال قرار نخواهد گرفت. مکتب‌های فکری بزرگ نیز همواره باید دارای چنین ویژگی باشند تا بتوانند در دل بشر جایی باز کنند. نگاهی به دستاورد مکتب اسلام در مقایسه با آنچه جامعه جاهلی عرب بدان دلبسته بود و مبنای رفتار فردی و اجتماعی خود قرار داده بود می‌تواند راز موفقیت اسلام را در برابر اندیشه‌های جاهلانه نشان دهد. پیامبر(ص) در دعوت خود ضمن پذیرش سنت‌های پسندیده انسانی در میان اعراب آنگاه که به نفی ضد ارزشها می پرداخت طرح‌های جایگزین نیز ارائه می کرد تا مخاطبان او احساس خلاء نکنند. شاید راز بسیاری از شکست‌های فردی و اجتماعی مصلحان در طول تاریخ همین بوده که طرح جایگزین نداشته‌اند به همین نمونه تاریخ معاصر ایران توجه کنید. حضور روحانیت در مشروطیت و انقلاب اسلامی و این که چرا روحانیت در مشروطیت نتوانست تا پایان حضور داشته باشد اما انقلاب اسلامی به رهبری امام موفق به براندازی یک نظام شد؟ شاید مهمترین نکته در همین طرح جایگزین بوده است. امام خمینی(ره) طرح جایگزین سلطنت را داشت اما روحانیت در مشروطیت به ابعاد این موضوع آن چنان که بایسته است نیاندیشیده بود و این سرانجام هر حرکت سیاسی و فکری است که فقط طرح براندازی داشته باشد و نه طرح جایگزین! امام جعفر صادق(ع) در مسیر تکاملی حرکت شیعه گام دوم را برداشته بودند. یعنی پس از آنکه مردم بر اثر مجاهدت‌های امامان پیشین به ناصحیح بودن مذهب رسمی و دیگر اندیشه‌های منبعث از آن و نیز حرکت‌های سیاسی مبتنی بر آن در سالهای گذشته پی بردند آماده بودند تا طرح جایگزین مکتب اهل بیت را دریافت کنند و امام صادق(ع) همان بزرگواری است که با توجه به یک موقعیت استثنایی تاریخی طرح جایگزین شیعه را به هنگام ارائه کرد و امامان دیگر به شرح و بسط بعضی از ابعاد آن پرداختند. دوره امامت حضرت که از سال ۱۱۴ هجری آغاز شده تا سال ۱۴۸ هجری ادامه یافت. [۱] یکی از شرایط بحرانی تاریخی در اسلام بود زیرا که بنیان حکومتی یکصد ساله فرو ریخته بود و بنیان حکومت پانصد ساله‌ای پی‌ریزی می شد و همت اصلی سران حکومت تازه، کوبیدن مخالفان بود. مثلاً توجه کنید که از سال ۱۳۲ که رسماً حکومت عباسیان آغاز شد تا سال ۱۳۷ هجری سردمداران آن از هیبت و عظمت یکی از بزرگترین سرداران خود یعنی ابومسلم خراسانی هراس داشتند و تا او را با حيله و فریب نکشتند [۲] احساس آرامش نکردند و امام صادق(ع) با توجه به این فضا، پایه‌های فکری نظام تشیع یا طرح جایگزین را بنا نهاد. سالها پیش از امامت حضرت صادق(ع) تقریباً یکصد و سیزده سال پیش، جدایشان پیامبر اکرم(ص) در روزی گرم و سوزان و به هنگام بازگشت از آخرین حج خود در غدیر خم جانشینی خویش را به فرمان خدای به امام علی(ع) واگذار کرد و بر اساس منابع شیعی و بعضی از منابع اهل سنت از مردم در این باره بیعت گرفت. [۳] اما صلاح‌دید پیامبر اکرم(ص) به دلایلی مورد پذیرش بعضی از صحابه قرار نگرفت و با رحلت حضرت، خلافت در سقیفه بنی ساعده مسیری تازه یافت. چند تن از صحابیان مهاجر در برابر انصار که خود دچار دو دستگی شده بودند با استناد به حق خویشاوندی با پیامبر(ص) خلافت را حق خود دانستند [۴] نه حق انصار. و با آن که امام علی(ع) خویشاوندی روشنتری با پیامبر(ص) داشت به این بهانه که عرب نمی تواند امتیازات بیش از اندازه‌ای را برای بنی‌هاشم بپذیرد و قبلاً نبوت به بنی‌هاشم رسیده بود و اینک خلافت باید به دیگر تیره‌های قریش برسد خود را شایسته خلافت دیدند. [۵]. از پس این تدبیر، مسیر قدرت سیاسی در امت اسلامی دگرگون شد و به تدریج هرچه بر سالها افزوده می شد این دگرگونی نیز بیشتر خود را نشان می داد به گونه‌ای که در سال ۳۵ قمری که اندکی از انحرافات خود را نشان داده بود و امت اسلامی به چشم خویش بعضی از آن را می دید شورش رخ داد که خلیفه سوم در طی آن کشته شد. [۶]. به گواهی جنگهای سه گانه‌ای که امام علی(ع) با ناکثین، قاسطین و مارقین انجام داد [۷]، می توان پذیرفت که جامعه اسلامی دچار بحرانی عمیق شده بود، بحرانی که در تبدیل خلافت به ملوکیت خود را نشان داد و خاندان بنی امیه که پیش از این در میان مسلمانان جایگاهی نداشتند و طلقای(آزادشدگان) پیامبر(ص) در فتح مکه بودند، [۸] با موقعیت سنجی سیاسی به اقتدار رسیدند و حکومتی ۹۰ ساله را بنیان نهادند. سیاست عرب گرایی امویان موجب شد تا مخالفت‌هایی با آنان در جهان اسلام رخ

دهد و تحلیل گران یکی از علل سقوط این سلسله را همین سیاست می‌دانند. [۹]. امویان با توجه به سابقه ناشایست خود در میان امت اسلامی جدی‌ترین رقیب خویش را بنی‌هاشم و علویان می‌دانستند و برای بی‌مقدار نشان دادن رقیب به هر حربه‌ای متوسل می‌شدند. از جمله به ساختن احادیث و روایاتی دست یازیدند تا حسن سابقه بنی‌هاشم و علویان را که به ویژه در سایه فداکاری‌های حضرت علی(ع) به اعتباری فوق تصور دست یافته بودند بیالایند. جاعلان حدیث نخست به جعل روایاتی در مذمت حضرت علی(ع) پرداختند. [۱۰] و در مرحله دوم از اختلاف میان خلفا و امام علی(ع) هر آنچه نیکی و سجایای اخلاقی بود به رقیبان آن حضرت نسبت دادند و در برابر هر فضیلتی که برای امام وجود داشت احادیثی را درباره فضیلتی مشابه برای رقیبان نیز جعل کردند [۱۱] تا آنچه امام علی(ع) بدان‌ها ممتاز بود عادی جلوه کند و در نهایت همانند یکی از اصحاب پیامبر(ع) تلقی شود نه بالاتر و در مقام خلافت هم خلیفه‌ای چونان دیگران معرفی شود که حتی به سیاست‌های زیرکانه روزگار نیز که عبارت از حيله و مکر و فریب باشد آگاه نیست. [۱۲]. امویان به این نیز اکتفا نکردند و فرمان سب امام علی(ع) را بر منابر و در خطبه‌ها و پس از هر نماز اعلام کردند [۱۳] که تا پایان حکومت آنها به جز مقطع کوتاه خلافت عمر بن عبدالعزیز [۱۴] (۹۹ تا ۱۰۱ هجری) باقی بود. شایان توجه است که پرداختن به موضوعاتی چون ایمان ابوطالب، پدر حضرت علی(ع) در هنگام مرگ که همواره یکی از نقاط اختلاف میان شیعه و سنی بوده است و طرفین در این باره کتابهایی نوشته‌اند. [۱۵] با توجه به کفر ابوسفیان که تا حمله مسلمانان به مکه و ایمان اجباری او، حمله به ابوطالب و طرح ایمان او با همین انگیزه بود و به گفته یکی از محققان، اگر ابوطالب، پدر حضرت علی(ع) نبود هرگز مورد تهاجم قرار نمی‌گرفت. [۱۶] علاوه بر این در عرصه اجتماعی بسیاری از صلح اجباری امام حسن(ع) [۱۷] علویان را ظاهراً از صحنه سیاسی جامعه حذف کرد. هر چند امام با زیرکی موادی را در صلحنامه گنجانده بود که فقط از آن طریق می‌شد ماهیت بسیار متظاهر معاویه را به جامعه نشان دهد. موادی چون عدم اذیت و آزار شیعیان علی و عدم تعیین جانشین از سوی معاویه دو ماده مهم این قطعنامه بودند که با زیر پا گذاشته شدن از سوی معاویه چهره واقعی او را نشان دادند. هنگامی که حجر بن عدی یکی از شیعیان امام علی(ع) توسط ماموران معاویه به شهادت رسید موجی از مخالفت با سیاست‌های معاویه به وجود آمد که از آن میان می‌توان پاسخ تند امام حسین(ع) به نامه معاویه اشاره کرد. [۱۸]. همچنین انتصاب یزید به جانشینی نیز پیامدهای جدی به همراه داشت و معاویه فقط با زور و شمشیر و تهدید توانست بیعت برای یزید بگیرد. [۱۹] با وجود شخصیت‌های مطرحی چون امام حسین(ع) در میان امت اسلامی معاویه پسرش یزید را به مدارا با ایشان ترغیب کرد. [۲۰]. تا این زمان که سال ۶۰ هجری بود به نظر می‌رسید اندیشه امامت شیعی در محاق قرار گرفته بود اینک امام حسین(ع) در شرایطی متفاوت قرار داشت که از یک سو همراه پیروزی‌های مسلمانان در خارج از شبه جزیره عربستان و آوازه داخلی آن بود [۲۱] و از سوی دیگر یزید بن معاویه خلیفه تازه، شخصیت اجتماعی مورد قبولی نداشت و بسیاری از مسلمانان و صحابه و تابعین او را به دیانت نمی‌پذیرفتند. کسی چون ابویوب انصاری که خود را موظف به شرکت در همه نبردهای مسلمانان با کفار می‌دانست یکبار با شنیدن امارت و فرماندهی یزید از شرکت در نبرد سرباز زده بود. [۲۲]. امام حسین(ع) با درک صحیح این موقعیت در شرایطی که به نظر می‌رسید خلافت در دست امویان به سلطنت تبدیل شده و آنان از هر وسیله‌ای از جمله دین برای نشان دادن مشروعیت خود سودی بردند امام با مشروعیت ذاتی خود به عنوان نواده بنیان گذار دین اسلام می‌توانست رویاروی مشروعیت خود ساخته امویان بایستد و با سخن و نهضت خود به اصلاح امت بپردازد. همان که هدف امام(ع) بود. [۲۳]. ایشان می‌توانست نسب خویش به پیامبر(ص) را به مردم یادآور سازد و بدان استناد جوید چنان که در هنگام درخواست بیعت یزید فرمود: «مثلی لایبایع مثله» همچو منی (با این شرافت نسبی) با چون اویی بیعت نخواهد کرد. [۲۴]. مهمترین بازتاب قیام و شهادت امام حسین(ع) از بین بردن باقی مانده آبروی اجتماعی و جایگاه دینی امویان در میان مردم بود. امام نشان داد که امویان چگونه پسر دختر پیامبر(ص) را که آن همه حدیث از رسول خدا(ص) در فضیلت او رسیده بود به قتل رسانند. امام نه‌ی بزرگ را گفت و ماهیت نفاق بنیاد امویان را برملا کرد که

چگونه به تنها چیزی که نمی‌اندیشند دین الهی است. و حاضرند احکام مسلم اسلامی را به خاطر حفظ قدرت زیر پا بگذارند. شرح رفتاری که سپاهیان اموی با خاندان امام حسین (ع) کردند این مهم را به نمایش گذاشت. [۲۵] و این چهره پنهان شده در سرکوب خونین وهتک حرمت از مردم فصاحت با تخریب خانه خدا تکمیل گردید. [۲۶] تاثیر قیام امام حسین (ع) بدون تردید آن قدر سریع بود که با مرگ زود هنگام یزید در سال ۶۴ هجری پسرش معاویه دوم تنها چهل روز حکومت کرد و در خطبه‌ای اعلام نمود که پدر و جد او غاصب خلافت بودند و خود استعفا کرد. [۲۷] اما این تازه آغاز کار بود. جامعه اسلامی به تدریج متوجه ظلم و ستم بنی امیه می‌شد و شورش‌ها دوباره به راه افتادند. شورش‌های توأبیین در سال ۶۶۶۵ هجری به خونخواهی امام حسین (ع) [۲۸]، مختار ثقفی در ۶۷ هجری و پیروزی او و قصاص قاتلان امام حسین (ع) و یارانش [۲۹] و نیز شورش‌های دویاندر خوارج در نقاط گوناگون جهان اسلام معادله [۳۰] را به نفع بنی‌هاشم تغییر داد. در واپسین سال نخستین سده اسلامی خلیفه نجیب اموی عمر بن عبدالعزیز برای نخستین بار دستور داد تا سب امام علی (ع) بر منابر و در خطبه‌ها حذف شود و فدک دوباره به بنی‌هاشم و علویان بازگردانده شود. [۳۱]. اما به نظر می‌رسید نهالی که امام حسین (ع) با خون خود آبیاری کرده بود اینک به ثمر نشسته و زمان بهره برداری از آن فرامی‌رسید. اینک به اختصار وضعیت بنی‌هاشم را پس از شهادت امام حسین (ع) پی می‌گیریم: نخستین جرقه‌های اختلاف در میان بنی‌هاشم احتمالاً پس از شهادت امام حسین (ع) رخ داد. آن هنگام که گروهی مشهور به کیسانیه معتقد به امامت محمد حنفیه شدند که از نظر سنی از امام سجاد (ع) بزرگتر بود و به عنوان عالمی علوی مورد احترام مردم [۳۲] مختار در شورش خود معتقد بود که به اجازه او قیام کرده است. محمد [۳۳] حنفیه در سال ۸۱ هجری درگذشت. [۳۴] و گروهی به سراغ پسرش ابوهاشم رفتند و امامت او را معتقد شدند که تا سال ۹۹ هجری زنده بود و در این سال به هنگام مرگ بنابر روایت جعلی بعدی توسط بنی‌عباس ابوهاشم که فرزندی نداشت امامت را به محمد بن علی بن عبدالله بن عباس واگذار کرد. [۳۵] و امامت این گونه از علویان به عباسیان منتقل شد. همزمان با گسترش دعوت عباسیان که شعار خود را «الرضا من آل محمد» قرار داده و به دستور ابراهیم امام از افشای نام واقعی امام و رهبر پرهیز می‌کردند. [۳۶] واژه آل محمد که عنوان ویژه تیره علوی بود به کار عباسیان آمد. تقسیم بندی ابراهیم امام از وضعیت شهرها نشان از آمادگی ایرانیان برای قیام دارد و نیز علاقه آنان به اهل بیت علیهم السلام [۳۷] یک حرکت موازی از سوی بنی‌عباس مردم را فریفته بود چنان که بعضی از بزرگان همراه این نهضت مانند ابوسلمه خللال که به این فریب پی‌برده بود به جرم هواداری از خلافت علویان اعلام شد. [۳۸]. شاید یکی از علل واقعی مخالفت امام صادق (ع) با قیام زید بن علی بن الحسین (ع) بر اساس روایاتی که مخالفت حضرت را نشان می‌دهد، [۳۹] پیش از هر چیزی فضای نامناسب آن بود که اتفاقاً بسیار مورد سوء استفاده عباسیان قرار گرفت، به گونه‌ای که مزار پسرش یحیی در خراسان که قبلاً از سوی ابراهیم امام به عنوان منطقه نفوذ تبلیغاتی مطرح شده بود و احتمالاً تشویق او به قیام و خونخواهی پدر از سوی داعیان عباسی احتمالی است که نمی‌توان به سادگی از آن گذشت. زیرا شهادت یحیی در خراسان به سال ۱۲۶ هجری در شورش عباسیان و سقوط امویان در خراسان مهم ارزیابی شده است. [۴۰]. روی کار آمدن عباسیان امت اسلامی را در تحولی تازه قرار داد و بنیان حکومتی ۹۰ ساله را فرو ریخت و حکومتی پانصد ساله را به قدرت رساند. اما آنچه مهم است نقش موازی عباسیان بود که در شرایط ویژه تاریخی با یک سوء استفاده بزرگ به قدرت رسیدند. بسیار طبیعی بود که منتظر یک حرکت نسنجیده در عرصه سیاسی از سوی نماینده مهم و بزرگ علویان باشند. چنان که در ماجرای قیام محمد نفس زکیه در سال ۱۴۵ رخ داد و منصور بهره برداری بزرگ از آن به نفع عباسیان انجام داد. [۴۱]. امام صادق (ع) که به دقت همه این تحولات اجتماعی را زیر نظر داشت فضای سیاست را هرگز آماده یک قیام علنی سیاسی ندید. آنچه که جامعه اسلامی از آن رنج می‌برد زیر ساخت فکری بود و الا ایشان به هیچ وجه کمتر از شخصیتی چون ابومسلم نبود این را از نامه تاریخی ابومسلم به امام که ایشان بدون خواندن آن را به آتش سپرده بودند. می‌توان فهمید. پرسش بزرگ مطرح این بود: چه باید کرد؟ جد او امام حسین (ع) با قیام خونین خود دل‌های بسیاری از مسلمانان را در گوشه و کنار جهان

اسلام متوجه اهل بیت پیامبر (ص) کرده بود و در زمان امام صادق (ع) حکومتی روی کار آمده بود که از شعار «الرضا من آل محمد (ص)» استفاده و سپس آل محمد واقعی را کنار زده بود و مردم نیز پذیرفته بودند. این همه دگرگونی در جامعه اسلامی معلول چه عواملی می‌توانست باشد؟ در این فضای تیره که مذاهب اهل سنت در حال شکل‌گیری بودند چه چیزی می‌توانست شیعه را پایدار سازد؟ آنچه که به درون فرهنگ مردم راه یابد و تفسیر آنها را از رابطه خود با خدا و جامعه اسلامی دگرگون سازد. پس در حقیقت گام دوم در بنیانگذاری یک مکتب را حضرت صادق (ع) برداشت. گویا مردمی که از پس قیام امام حسین (ع) دل‌داده این خاندان شده بودند به سراغ آنها آمده و می‌پرسیدند که اگر نه امویان و نه عباسیان شما چه می‌گویید؟ و چه تفسیری از اسلام دارید؟ و به عبارت روشن‌تر طرح جایگزین شما چیست؟ نشان دادن یک تفسیر جامع از خدا، رابطه مردم با او و انسان مورد نظر اسلام در آن زمان مهمترین دغدغه‌های حضرت امام جعفر صادق (ع) بوده است اعتقادات عقلانی، اخلاق بایسته و دستورالعمل‌های فردی و اجتماعی (فقه) مهمترین حوزه‌هایی بود که امام صادق (ع) در آنها به طرح و اندیشه دینی پرداختند و چون چنین شد، تشیع دارای شناسنامه رسمی گردید و مذهب ما به نام ایشان مزین شد. در ادامه نمونه‌ای از دیدگاه‌های امام صادق (ع) که نشان‌دهنده اسلام ناب محمدی (ص) است، ارائه می‌گردد.

پاورقی

- [۱] بحارالانوار، ج ۴۷، ص ۶.
- [۲] تاریخ طبری، ج ۶، ص ۱۲۳، منشورات مکتبه اورمیه.
- [۳] الغدیر، امینی، ج ۱، ص ۱۵۲ تا ۱۵۸، چاپ دارالکتب العربی لبنان.
- [۴] تاریخ طبری، ج ۲، ص ۴۵۵.
- [۵] تاریخ خلفاء، رسول جعفریان، ص ۳۰.
- [۶] تاریخ طبری، ج ۳، ص ۳۹۹.
- [۷] همان، ج ۳، ص.
- [۸] همان، ج ۲، ص ۵۲۰، ج ۳، ص ۱ تا ۱۰.
- [۹] تاریخ تحلیلی اسلام، شهیدی، چاپ نشر دانشگاهی سال ۱۳۷۴، ص ۲۰۰.]
- [۱۰] تاریخ سیاسی اسلام، رسول جعفریان، ص ۹۰ و ۸۹.
- [۱۱] همان، ص ۹۲ و ۹۱.
- [۱۲] نهج البلاغه، خطبه ۱۱۸.
- [۱۳] بحارالانوار، ج ۴۴، ص ۱۲۵.
- [۱۴] شرح نهج البلاغه، ابن ابی‌الحدید، ج ۴، ص ۵۶.
- [۱۵] مانند کتاب ایمان ابوطالب شیخ مفید که علامه امینی در مقدمه الغدیر، ج ۱، ص ۲۳ و ۲۴ در این باره سخنانی دارد.
- [۱۶] همان، ج ۱ تا ۱۰ در صفحه ۴۸ فهرست موضوعی الغدیر، آدرس مفصل همه موارد آمده است.
- [۱۷] تاریخ طبری، ج ۴، ص ۳۰، حوادث سال ۴۰ هجری / ارشاد شیخ مفید، ص ۱۷۰.
- [۱۸] انساب الاشراف، بلاذری، ج ۲، ص ۷۴۴، حدیث ۳۰۳.
- [۱۹] الامامه و السیاسه، ابن قتیبه، ج ۱، ص ۱۷۵، ابن اعثم، الفتوح، ج ۴، ص ۲۲۶-۲۲۵.
- [۲۰] تاریخ سیاسی اسلام، ص ۱۲۷.

- [۲۱] تاریخ طبری، ج ۴، حوادث سالهای ۵۰ تا ۶۰ هجری.
- [۲۲] طبقات، ابن سعد، ج ۳، ص ۴۸۵، چاپ دار صادر بیروت.
- [۲۳] حماسه حسینی، شهید مطهری، ج ۳، ص ۳۸۰، انتشارات صدرا.
- [۲۴] تاریخ سیاسی اسلام، ج ۲، ص ۲۶- تاریخ طبری، ج ۴، ص ۲۵۷-۳۰۱.
- [۲۵] همان، ص ۳۶۸-۳۷۰.
- [۲۶] همان، ص ۴۲۶.
- [۲۷] همان، ص ۴۸۷.
- [۲۸] همان، ص ۵۷۹.
- [۲۹] کامل ابن اثیر، ج ۲، ص ۲۲۵؛ تاریخ یعقوبی، ج ۲، ص ۳۰۵.
- [۳۰] تاریخ سیاسی اسلام، ص ۲۶۰.
- [۳۱] الفتوح، ج ۶، ص ۹۵؛ انساب الاشراف، ج ۵، ص ۲۲۱.
- [۳۲] تاریخ سیاسی اسلام، ص ۲۶۶-۲۶۵.
- [۳۳] تاریخ یعقوبی، ج ۲، ص ۲۵۰-۲۴۸؛ انساب الاشراف، ج ۴، ص ۱۸.
- [۳۴] تاریخ سیاسی و اجتماعی خراسان در زمان حکومت عباسیان، التون، ل، دنیل، ترجمه مسعود رجب‌نیا، ص ۲۸.
- [۳۵] همان، ص ۴۶.
- [۳۶] همان، ص ۱۱۵ و ۱۱۴.
- [۳۷] شخصیت و قیام زید بن علی، رضوی اردکانی، ص ۴۸۹-۵۰۴، انتشارات علمی فرهنگی.
- [۳۸] تاریخ سیاسی و اجتماعی خراسان در زمان حکومت عباسیان، ص ۳۸.
- [۳۹] تاریخ طبری، ج ۴، حوادث سال ۱۴۵.
- [۴۰] بحار الانوار، ج ۴۷، ص ۲۰۰.
- [۴۱] تحف العقول، ابن شعبه حرانی، ص ۲۵۶-۲۶۰.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

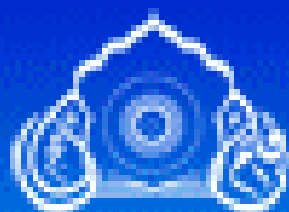
www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

